

toda nekoliko ostreji in debeleji, kot spomladni, letni pa je najtanji, toda nekoliko manj močan kot uni.

Kar zadeva krajne razmere v tem, kolikor mi je do zdaj znano, prevaguje zimski lan po vseh krajih hribovske lege ob štajarski meji od Karavank do Save, ter se razprostira tudi niže po Dolenskem, kjer mi pa obnebnje ni znano. Tukaj stori zimski lan, če ne pozebe (kakor žalibog! letos) prav dobro, spomladni pa, z malimi izjemki nekterih najviših in pa senčnih leg, tako slabo, da skor ni vredno v misel jemati ga. Nasproti pa spomladni lan dobro plenja v celem Posavju in tem bližnjih krajih, med tem ko v Savinski dolini, na pr. dobro plenja letni lan in konoplja. Poslednja tudi na ljubljanskem mahu.*)

V Belgiji in po družih deželah, kjer predivstvo cvetè, sejejo samo spomladni lan, in predilnice zahtevajo predivo, ki je močno pa tudi tanko, zato jim bo naše sicer močno ozimno predivo, če se ne bi dalo zboljšati, predebelo in ostro, naše tanko letno bo pa morebiti premalo močno. Zato bomo morali skrbeti, da bomo na eni strani, kolikor bo mogoče, sejali le spomladni žlahni lan, iz kterega bomo najgotovejše tako predivo pridelali, da bo podobno Belgijskemu; na drugi strani pa, da bomo v krajih, kjer bi spomladni lan ne hotel storiti, poskušali, kako bi se iz našega zimskega lanú napravilo tanko predivo. Omeniti moram tukaj prijazno, da ravno v tem se jaz ne zlagam z gosp. R. Dolenc-em, ki v lanskem občnem zboru kmetijske družbe ni bil za zboljšanje zimskega lanú, kajti v krajih, kjer bi se primerilo, da bi spomladni lan nikakor ne hotel rasti, bila bi to neogibna potreba.

Upati se vendar sme, da, kjer sta zemlja in podnebje taka, da zdaj sploh lan raste, naj že ta ali una sorta, se bo sčasoma in z umnim obdelovanjem toliko napredovalo, da bo povsod storila tista sorta, ki najboljše predivo dá, in ta je povsod le spomladna setev. Le spomladni lan dá predivo, ki zadostuje vsem tirjatvam. Vredno je sicer poskušati, pa brž ko ne bo vendar lože žlahni in izvorni spomladni lan vpeljati, da bo povsod rastel, kot pa zimskega spomladnemu enakega napraviti. Vendar pa tudi o tem le skušnja veljá!

Iz teh posebnosti pri nas je razvidno, da je treba nam, če hočemo naglo in dobro napredovati, dobro izurjenih močí. V izdelovanju prediva smo že izurjeni za našo deželo, čeravno ne moremo konkurirati še z Belgijo. Kar pa zadene pridelovanje in obdelovanje lanú, pa jih še nimamo. Se vé da sčasoma bi že tudi v tem naprej prišli, vendar pa bolj počasi, kot pa če bi imeli skušene možé. Zato pa bi po moji misli ne trebalo prej tje hoditi, kakor da bomo imeli že tudi domače poskušnje o izvornem semenu, lanú in predivu. S tem mislim je oprt tudi moj tretji nasvet.

Zato še enkrat ob kratkem priporočam in svetujem: prvič, naj se po vsi močí dela na to, da se brž ko brž napravi v središču dežele popolna kmetijska učilnica v pospeh splošnega kmetijstva;

drugič, naj se na vso moč skrbi in pripomore, da se napravijo izdelovalnice za predivo, v pospeh umnega predivstva;

tretjič, naj se skrbi, da se še pošljejo ob svojem času umni in bistri kmetovalci v Belgijo, pozorišče umnega predivstva, da se praktično naučé, kako tam lan prideljujejo in predivo pripravljajo in potem ta nauk širijo po naši domovini.

*) Dobro bi bilo, da bi domorodci, kterim je mar za napredek, v krajih, kjer se lan bolj prideluje, nam natanko popisali: koliko lanú in kakošnega se pridelava v tistem kraju, ter kakošne so sicer okoliščine. To bi tudi, vendar nekoliko teže, storile kmetijske podružnice; najlože pa še popotni učitelj za predivstvo, če ga dobimo.

Naša skrb pa bo, da dosedaj pridobljeno znanje v tem po vsi močí obračamo na to, da začnemo napredovati v kmetijstvu sploh in v predivstvu posebej, ter tako pripomoremo vložiti podlago blagostanju naroda našega, če Bog dá!

Andrej Piskar.

Národne stvari.

Kako je v Istri?

—k. Lah delé Istro na dvoje: na politično in na fizično (naravsko).

Politična Istra ima 6 političnih okrajev, in ti so: Kopar, Poreč, Pul, Pazin, Mali Lušin in Volosko. Lahom je pa malo mar za politično Istro, ker so prepričani, da bi je vzdržati ne mogli. Izmislili so si tedaj fizično Istro, iz ktere so izključeni: 1) prebivalci kvarnarskih otokov, 2) Liburnjani od Raše do Reke, 3) Novogradjani in Jelšanci, kajti ti so zgolj Slovani brez kapljice laške krvi. Mesto teh vpletajo laški zgodovinarji Tržačane v fizično Istro, kajti Tržačani so jim potrebni; brez njih ne bi mogli podaviti ostalih Slovanov v fizični Istri.

Oglejmo si zdaj Istro, kakoršna je v resnici. Trst ne spada k nam, zakaj on ima vlastit položaj, vlastite namene in vlastit deželen zbor. K Istri tudi ne brojim kvarnarskih otokov, dasiravno so slovanski, kajti kri in zgodovina jih vežete k Dalmaciji.

Naša Istra ima tedaj sledeče meje: Od Trsta ob morski obali vse do Reke, a od Reke nazaj do Trsta po reški cesti, ktera nas politično od Slovencev deli.

V Istri je 20 dekanij s sledečimi prebivalci:

1. Dolina:	Slovanov	10.288;	Lahov	nič
2. Jelšane:	"	22.111;	"	nič
3. Kastav:	"	23.234;	"	nič
4. Pazin:	"	12.000;	"	981
5. Pičan:	"	8.395;	"	415
6. Kršan:	"	8.991;	"	nič
7. Buzet:	"	13.278;	"	680
8. Oprto:	"	5.693;	"	2.202
9. Umag:	"	4.786;	"	6.912
10. Kopar:	"	3.350;	"	10.530
11. Piran:	"	1.857;	"	13.292
12. Krkavci:	"	7.048;	"	nič
13. Osap:	"	6.974;	"	nič
14. Poreč:	"	5.298;	"	4.130
15. Rovinj:	"	400;	"	12.734
16. Kanfanar:	"	4.448;	"	400
17. Motavun:	"	6.861;	"	2.776
18. Pul:	"	5.407;	"	1.701
19. Dinjan:	"	4.511;	"	5.303
20. Labin:	"	6.790;	"	2.089

Skupaj: Slovanov 161.721; Lahov 64.148

Izpustil sem več tisučev tujcev v Pulu, ker jih po narodnosti razsoditi ne morem. Res je tudi, da med isterskimi Slovani jih je mnogo uže poitalijančenih; ali ako jih računimo tudi na 10.000, ostane vendar-le ogromna večina čisto slovanska. Deliti pa omenjene Slovane na dve družini, to je, na slovensko in na srbo-hrvatsko je težko in tudi politično nezrelo, kajti isterski Slovani moramo deliti enako osodo z našimi brati Slovenci, ali pa propademo gotovo. Pustimo tedaj geografična imena: Kranjec, Štajerc, Hrvat, kajti zasejal jih je vrag med nas, da bi se bolje klali. Kajkavci, to je, Slovenci, kterih je v Istri najmanj polovica, in Čakavci, to je, Hrvatje činimo eno samo slovansko celoto.

Sloga nam je posebno zdaj potrebna, ko se bližajo volitve novih deželnih poslancev.